

Nionde roten, tomt 28

Kvarteret Polismästaren

Tjugoandra roten 1637–57

Torggatans östra sida

Tolfte roten 1657–70

Södra delen av 9.28

Bryggare Hans Pedersson

Omtalas i ”yrkesregistret” och bryggarhandlingarna 1639 och i mantalslängden 1637–46 på en plats i listan, som kan vara denna. En hypotes är, att hans änka var hustru *Anna i Böö*, vars dotters patronymikon var *Hansdotter*. Det tycks som om barnen kallade sig Axbohm.

Sven Hansson. Kontributionslängden 1661–63 (tidigare längre ned på listan), likaså ungefär på denna plats.

Anna i Böö, änka

1666–79

M1676: 1 tomt

Gustavi tomtöreslängd 1670–81.

Enligt en handling i Göteborgs magistrats arkiv, daterad 14.5.1685 men utskriven 30 mars s.å.(EIIa:1a) begärde *inspektör Daniel Svensson Borg* värdering av sin avlidna mosters *Anna i Böö* lilla hus och gård och lösören på uppdrag av hennes anhöriga, hans ”syskonebarn” (= kusiner) *Christina Axbohm*, *A. Axbohm* och *Christina Hansdotter*. När de befullmäktigade honom att handla i deras ställe med begravningen och deras egendom kallade de honom vår käre bror inspektören *Daniel Svensson* men talade samtidigt om sin sal kära moder.

Styrmannen Olof Svensson Hising

Den 7.9.1685 lät *Olof Svensson* styrman första resan lagbjuda hustru *Anna i Böös* kvarlämnade hus och gård, som han köpt av insp. *Daniel Svensson* för 143 rdr 16 öre smt. Det uppgavs 28.2.1689, att *Olof Svensson Hising* under örlogstiden hade varit skeppare på *skeppet Ny Elfsborg*. Han kallas båtbyggare, när det i mars 1696 omtalas, att han är sängliggande sjuk.

Björn Andersson Hising

Olof Svensson – nu kallad *Olof Svensson Hising* – sålde i sin tur för 195 rdr gården på Torggatan (mellan *Jacob Lodings* hus och gård [9.29] å södra och *Oluf Hansson Gullbos* å norra sidan (9.28, norra delen) till *Björn Andersson* – senare också han kallad *Hising*. *Björn Andersson* fick första uppbud 23.8.1692.

Den 12.9.1692 (EIIa:7) sade sig *Maria Olofsdotter Hising* ha förnummit, att *Björn Andersson* nu tredje resan ville uppbjuda hennes kära faders *Olof Svensson Hisings* gård på Torggatan. Hon ville få uppbudet uppskjutet till hennes mans hemkomst, som dotter var hon närmare än en

främmande man att inlösa och betala sin faders gård. Men när hennes man *skepparen Jöns Larsson* kom hem gav han Björn Andersson fritt tillstånd att söka och erhålla fastebrev på gården, vilket Björn Andersson erhöll den 28.2.1693.

Timmermannen Matthias Norman

Samma grannar som ovan nämns, när timmermannen Matthias Norman (begr. 3.4.1707 D) den 20.6.1698 lät uppbjuda hus och gård på Torggatan, som han köpt av Björn Andersson Hising för 190 rdr. Gården ägdes 1708 av Matthias Normans änka och övertogs före 1715 av

handlanden Oswald Maas,

burskap 6.11.1711, gift före 1717 med *Ingeborg Pettersdotter* (begr. 28.4.1719 D – jämför Jonas Pettersson Norman i granngården 9.29). Vid bouppteckningen efter henne den 30.9.1725 angavs hon heta *Ingeborg Norman*. (En klädesmakare Petter Norman, begr. D 30.3.1733, hade barn döda 1711–17 Peter Olufsson Norman, gift 23.1.1676 Dorothea Vogdt, begr. 34 år gammal, 21.1.1677 Chr.) Ingeborg sades i bouppteckningen vara syster till *Erik Norman* (handelsman, begr. D 1.3.1730). Oswald Maas angavs samtidigt äga gård på Torggatan mellan pistolsmeden Herman Asbeck i norr [9.27 s] och slaktare Anders Becker [9.29] i söder. Oswald Maas var fänrik i borgerskapets andra kompani. Han var död 1740.

Gården hade före 1745 övertagits av

hökaren Anders Radhe,

som fått burskap 12.12.1738. Han anklagades 1745 liksom borgaren *Carl Jönsson* (EIIb:27, 5.8.1745) för att han i hög grad hade överskrivit sin borgerliga näring genom att bedriva spannmålshandel. Anders Radhe sökte 1751 förening med handels societeten, en ansökan, som avslogs under hänvisning till hans bristande handelsinsikt. Anders Radhe hade till sin ansökning bifogat en attest utskreven av hans forne arbetsgivare *handelsmannen Olof Holmgren*, utställd den 2.11.1738. Olof Holmgren berättade där, att Anders Radhe var född i Gammalöse av ärliga äkta föräldrar och hade tjänat hos Olof Holmgren på hans kontor i nio år. Under de två sista åren hade Anders Radhe dels för egen räkning, dels för att se sig om i världen, gjort en resa till Kanton. Enligt Olof Holmgren hade Anders Radhe visat sig ”nykter, beskedlig, trogen och oförtruten” i allt, vad han företagit sig.

Den 26.9.1739 skrev Anders Radhe, att *kornetten Zacharias Swart* hade skuld till Radhes *hustru Stina Maria Lindström* (begr. D 23.12.1739) på 60 d smt. Kornettens hus och gård i Masthugget hade 18.9.1739 sålts på offentlig auktion. Denna skuld hade f.d. *stadsbetjanten Sven Brandt* redan den 26.4.1735 i RR krävt på sin ”svägerskas jungfru Stina Maria Lindströms” räkning. Bouppteckning efter henne företogs den 21.2.1740, varefter Anders Radhe gifte om sig med *Brita Ingemarsdotter* (bou 7.9.1761. Se Berg II:9–10, 94).

Johan Samuel Rankes änka *Maria* begärde 27.6.1763 (EIIb:104) tillsammans med *Carl Friedrich Heinrich* försäljning på auktion av hökaren Anders Radhes på Torggatan belägna tomter till sin betalning. Ett par år senare ansökte

visitören Wilhelm Barckhaus

inteckning i borgaren Anders Radhes här i staden på Torggatan emellan Kronhus- och Spannmålsgatorna belägna ödetomter enligt förskrivning 26.11.1764 för en skuld på 700 d smt (EIIb:112, 20.7.1765). Den 19.3.1768 exhiberas en handling i magistratens arkiv (EIIb:112). F.d. hökaren Anders Radhes fastighet berättas där nu vara inropad av visitören Barckhaus för 700 d

smt: cautionister för det lån Radhe hade tagit hos Barckhaus var *bagaren Anders Apelberg* och *hökaren Lars Hangström*. Anders Radhe hade en syster pigan Anna, vars fäderne och moderne innestod hos brodern Anders.

Under de närmaste decennierna byter tomterna ägare flera gånger: 1770 betecknas den som lant-tullvisitören Barckhaus ödetomt: 1775 tillhörde den *målaren Johan Burman* och 1780 *handelsmannen Johan Georg Ekman*. Om målaren Burman vet man, att han redan 1756 befann sig i Göteborg, eftersom han då av bötkaren i Lund Jeppe Andersson krävdes på hushyra (EIIb:87, 6.11.1756) 1761 befann han sig i tvist om burskaps vinnande med målareämbetet, som hade visiterat hans hus och hemvist. Det efterlängttade burskapet erhöll han 10.6.1763. När *Johan Georg Ekman* 5.7.1765 erhöll burskap som handelsman hade han i flera år tjänat som handelsbokhållare hos handelsman Christian Arfwedsson.

1785–90 talade tomtöreslängden om *handelsman Hans Borgmans* bebyggda tomt och 1807 om borgaren Hans Borgmans tomt: dessemellan tillhörde den 1800: *styrmannen M Borgman*. Handelsman Hans Borgman fick burskap som handelsman 5.6.1778. I samband med att han 12.5.1778 erhöll förening med Handelssocieteten uppvisade han ett intyg av sin far *f.d. bokhållaren i Ostindiska Kompaniet Birger Borgman* om att han tjänat i handeln hos framlidne handelsman Bryngel Sandahl i tre år fr.o.m. 1760 och sedermera i bolag med handelsman Nils Collander intill 1769. Han hade åtnjutit undervisning av fadern i bokhålleri. (Se också Berg I:1, 171.)

Norra delen av 9.28

Kanske var det här den *Sven Andersson* bodde, som nämns som granne till Carl Torsson 1631. I mantalslängderna omtalas han i Tjugoandra roten 1637–44. Hos honom bodde en *Lars Andersson* 1642–43. I varje fall mycket nära i grannskapet bodde 1645–45 *Peder Amundssons änka*. Denne Peder Amundsson anklagades i oktober 1642 i kämnärsrätten av Erik Gunnarsson underskult för lönskeläger med ogifta kvinnspersonen Brita Andersdotter. Hon föregav sig vara lovad äktenskap av honom ”dock emedan hon det icke med någon wiss skäl kan fulltyga och han ther till alldeles nekar, säger sig ingalunda således vara sinnader, ey heller igenom rättens trogna förmaning sig ther till will låta sig beweka condemneras han altså för mökrenkning efter thet 3 Kap. G B (gifttermålsbalken) under 4 m pengeböter. Och att förförsörja barnet efter 13 Cap arvebalken eftersom lag förmår.” 1647–51 bodde här en *Sven Björnsson*, som sedan 1652 omtalas i rote 26.

Hans Larsson daglönare (bör vara identisk med *Hans Gullbo*)

1666–81 (bakugnslängderna)

M1676: Hans Larsson, fattig borgare

Gustavi tomtöreslängd 1670–81, 1 tomt. Han bör ha varit en av de tidigaste ägarna till 9.28n. Han nämnes först i mantalslängderna för 22 roten 1655 och benämnes Hans Larsson i Skår i kontributionslängderna 1657–62.

Av drätselkammarens räkenskaper framgår, att Hans Larsson den 28.9.1654 betalade 3 daler i huseköpspenning för Sven Börgessons (Björnssons?) gård. Den 16.6.1692 begärde framlidne Hans Gullbos barn värdering av den gård de bebodde tillsammans med styvmodern. Till värderingsmän utsågs styrman Oluf Svensson, Peder Olufsson saltmätare och Lars Ambjörnsson bagare. Mågen *Daniel Ifwarsson* ägde husen på baksidan men blott en tredjedel av tomten. Resten tillhörde hans hustrus två syskon. Föregående år hade 12.2.1691 vaktmästare Anders Stuu, *Pehr*

Joensson i Bårekulla och Trulls Assmundsson begärt värdering av Daniel Ifwarssons hus och gård, då bl.a. *Engelbrekt Biörnsson* hade värderat.

Olof Hansson Gullbo skoflikare skrives för gården 1696–1721. Den anges omfatta en tomt och värderades 1715 till 200 d smt, husen till 160 d smt och lösöret till lika mycket. 1717 kallas Olof Hansson Gullbo fattig. Hos honom bodde *avsk. soldaten Johan Halck*, fattige *repslagaregesällen Anders Ingeberg* med hustru *Giöri Hansdotter* och Daniel Ifwarssons fattiga änka *Anna Hansdotter* med dottern *Catarina Danielsdotter*.

Pistolsmeden Mäster Herman Asbeck lät första resan 17.9.1722 uppbjuda ett hus och gård på Torggatan beläget mellan hans eget å norra och köpmannen Oswald Maas å södra sidan. Han hade tillhandlat sig framdelen av Olof Hansson Gullbo för 300 d smt på det villkor, att Gullbo däri skulle åtnjuta fritt logemente till nästa fardag eller instundande Michaeli enligt köpebrev 24.7.1722. Men bakdelen av huset hade Asbecks hustru *Christina Jönsdotter* tidigare förvärvat sig genom de kostnader hon använt på Olof Hanssons syster Anna Hansdotter Gullbo under hennes sjukdom samt på hennes och hennes dotters begravningar m.m. Den var värderad till 138 d smt. Tillsammans var gårdsdelarna värda 438 d smt. Fasta erhöll Asbeck 5.12.1722. Arealen utgjorde 69 ggr 26½ fot. Gården pantsattes 1737 tillsammans med Asbecks övriga egendom till kapten Gudmund von Gröningen.

Tomtöreslängden 1725 noterar, att borgaren Herman Asbecks andra gård var öde. Efter Asbecks avrättning (se 9.27) kallas den 1750 ”gesällen Johan Asbecks ödetomt”. I anledning av Kungl. Maj:ts nådiga förordning av den 17.2.1748 uppbjöds den 26.3.1750 första gången skräddaregesällen Johannes Asbecks på Torggatan belägna ödetomt för en resterande skuldfordran till Madame Anna Aurelia på 54 daler 8¾ öre samt 2 daler 24 öre i förorsakade omkostnader. Men ännu i 1755 års mantalslängd säges ödetomten tillhöra skräddaregesällen Johan Asbeck.

Den 8.9.1755 lät *borgaren Anders Radhe* första gången uppbjuda en på Torggatan emellan dess eget hus å ena och stadstimmermannen Lars Stöhlmans å andra sidan belägen ödetomt, som han den 28.8.1755 för 240 d smt köpt av skräddaregesällen Johan Asbeck.

Sedan förefaller det som om denna Gullbos gamla gård delade historia med tomten söder härom.

Uppbud av tomt 9.28 under 1800-talet

Bagare Olof Zimmerman 12.12.1814

Handl Elias Tauson 9.3.1818

I bouppteckningen 22.1.1831 efter grosshandlare Elias Tauson, död 28.10.1830, upptages grundmurade två-våningsstenhuset med tomt nummer 28 i nionde roten, Torggatan, som såldes för 6 000 rdr banco.

Han ägde också magasin och tomter 8.42½, Kronhusgatan samt ödetomten 43⅓ samma gata, båda sålda för 2 000 rdr. Hans änka *Sara Lovisa Wilhelmina Palmgren* Uppbud av Louise Tauson Palmgren 29.4.1833: hon avled 3.5.1833 och efterlämnade detta stenhus 9.28.

Senare uppbud av 9.28

konduktör J V Ekfelt	30.7.1849
grosshandl N Sirenus	13.11.1854
traktör B Holmberg	21.7.1856

snickare L J Andersson	6.3.1865 o 9.8.1869
handl F P A Nordblom m fl	4.1.1869
handl Johan J Johansson	13.1.1873